

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput I. Furti definitio ac divisio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

norum proximi concupiscentiam septimo & decimo inhibet præcepto, simul volens, ut inter homines pax, charitas & concordia conservetur, præsensque etiam vita tranquilla & sine cuiusquam injuria transigatur. Iste est finis ad quem Deus secundæ tabulæ præcepta ordinavit, vetando non solum homicidium & mœchiam, quibus injuria proximo fit in præcipuis inferioribus bonis; sed & quodcumque furtum ac rapinam, omnemque injuriosam actionem, quâ ipsi in fortunæ bonis nocuum infertur, specialem suam providentiam & amorem ostendens erga genus humanum, usque ad infima bona ista se extendentem, ut homines inde moveantur ad laudandum & amandum Deum, sollicitèque servanda præcepta ipsius, ut sicut in favorem tuum Deus aliis prohibet res tuas invadere & concupiscere; ita & tu ex amore tam amabilis legis caveas ab invadendis concupiscendisque rebus alienis, conformiter ad istud generale legis naturalis Edictum: *Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris.*

CAPUT I.

Furti definitio ac divisio.

- 1 **F**urtum strictè sumptum est *occulsa acceptio rei aliena, domino rationabiliter invito.* Dixi 1°. furtum strictè sumptum, quia furtum latius accipitur, dum hoc præcepto prohibetur, pro omni utique illicita usurpatione rerum proximi; neque enim rapinam permisit (inquit Augustinus q. 71. super Exod.) qui furtum prohibuit; sed utique à parte totum intelligi voluit, quodquid illicitè rerum proximi aufertur.
- 2 Dixi 2°. *occulsa*, ad differentiam rapinæ; non quòd furtum & rapina specie differant penes occultum & manifestam præcisè, sed quia furtum, hoc ipso quòd fit occultè, solum importat injuriam illatam circa rem alterius, sine vi; per quod differt à rapina, quæ est *violenta acceptio rei aliena, præsentè & rationabiliter invito Domino*; atque ita ultra injuriam illatam rei alterius, importat injuriam illatam personæ per violentiam ipsi illatam, juxta Philosophum 5. Ethic. 2.
- 3 Dicitur 3°. *acceptio*, sic tamen ut eo nomine intelligatur *etiam injusta detentio*, inquit S. Thomas q. 66. a. 3. ad 2. Per injustam proinde acceptionem intelligitur omnis injusta contractatio, non quâ quis rem alienam damnificat (injusta quippe combustio v. g. domus alienæ non est furtum) sed quâ eam sibi applicat.
- 4 Dicitur 4°. *rei aliena*, sive aliena sit quoad proprietatem, sive quoad usum, sive quoad detentionem oppignoratitiam, &c. Unde quispiam fur esse potest rem suam accipiendo; ut si eam Monti pietatis oppignoratam occultè furripiat, taxâ non solutâ.
- 5 Dicitur 5°. *domino rationabiliter invito*, per dominum intelligendo quemcumque legitimum occupatorem, seu detentorem. Si enim de consensu ipsius res accipiatur, non

est furtum; uti nec dum accipitur ipso quidem invito, sed irrationabiliter, ut si rem ipsius accipias in extrema necessitate, in qua tenetur consentire; vel si accipias in bonum ipsius, v. g. si gladium furripias furibundo, ne aliis noceat.

Furtum, sic definitum, dividitur in simplex & qualificatum. Simplex est illud quod aliam non habet malitiam nisi simplicis furti. Qualificatum, quod specialem habet malitiam. Unde furtum qualificatum in quatuor subdividitur species seu modos; videlicet sacrilegium, plagium, abigeatum, & peculatum.

Sacrilegium est furtum rei sacræ de loco facto, vel non sacræ de sacro, vel sacræ de non sacro. Can. *quisquis* 7. q. 9. Siquis rem sacræ de loco sacro furatus fuerit, utramque circumstantiam illam debet aperire in confessione. Per bona sacræ, ea intelliguntur, quæ sacrorum cultui, Ecclesiæ Ministris, & pauperum usui piè attributa sunt; quæ si ipsimet Ecclesiæ Ministris in privatas cupiditates, perniciosasque libidines convertant, sacrilegi sunt, ut ait Catechismus Concilii Tridentini, & Augustinus tr. 50. in Joan. probat exemplo Judæ: *Ecco fur Judas, fur & sacrilegus. Non qualiscumque fur; fur loculorum, sed Dominorum; loculorum, sed sacrorum. Si crimina discernuntur in foro qualiscumque furti & peculatus (peculatus enim dicitur furtum de Republica; & non sic judicatur furtum rei privata, quomodo publica;) quanto vehementius judicandus est fur sacrilegus, qui ausus fuerit, non undecumque tollere, sed de Ecclesia tollere? Qui aliquid de Ecclesia furatur, Juda perditio comparatur.*

Sed etne sacrilegum furtum burfâ divitis 8 in Ecclesia orantis? Negat Diana p. 1. tr. 7. resol. 27. cum Fagundez, Henriquez, & aliis, aientibus, furtum rei non sacræ de loco sacro non esse sacrilegum, si res illa non sit ibi tamquam commodata ad usum vel ornatum loci sacri, vel ibi deposita tamquam in azylo, sed ibi sit per accidens. Sed contrarium videtur dicendum cum Petro Ledesma, Menochio, Suarez, Reginaldo, Layman, &c. Quia Joannes Papa citato can. *quisquis*, absolute & indistinctè definit, sacrilegum esse furtum rei non sacræ de loco sacro. Ubi verò lex non distinguit, neque nos distinguere debemus, nec verba generalia legis pro arbitratu nostro restringere, sed generaliter & indistinctè accipere, quod lex generaliter & indistinctè dicit L. de pretio 8. ff. de publici in rem act.

Plagium est furtum hominis liberi, vel alieni servi.

Abigeatus est furtum, seu injusta & dolosa abductio alienorum equorum, ovium, pecorum.

Peculatus est furtum de Republica, ut Augustinus supra, sive furtum rei pertinentis ad Fiscum, vel ararium publicum.

10 Furtum & rapinam esse peccata ex genere suo mortalia, declarat Apostolus 1. Cor. 6. dicens: *Neque fures, neque rapaces regnum Dei possidebunt.* Enimvero iniustitia, quam continent, est ex suo genere mortalis.

11 Nec contrarium dicitur Prov. 6. *Non grandis est culpa, cum quis furans fuerit, &c.* Quia (ut S. Thomas a. 6. ad 1. observat) id ibi dicitur vel propter necessitatem inducentem ad furandum, que diminuit, vel totaliter tollit culpam. Unde subditur: *furatur enim, ut esurientem impleat animam.* Vel id dicitur, non absolute, sed comparative ad adulterium, uti manifestum est ex contextu. Unde V. Beda: *Furtum, non ex sua estimatione, sed ex comparatione peccati majoris, id est adulterii, non grandis esse culpa perhibetur.* Sicut Hierusalem peccans dicitur: „ Justificata est Sodoma ex te; „ non quia Sodoma nulla, vel parca, sed quia Hierusalem plura peccavit.

12 Fures etiam se excusare non possunt, ex hoc quod omnia bona jure naturæ sunt communia. Neque enim hoc verum est positivè, sed negativè, in quantum jure naturæ particularibus non sunt applicata, sed jure gentium dumtaxat. Sed ex quo jure gentium facta est ipsorum applicatio & divisio, lex naturæ prohibet illa furripere, juxta illud Augustini lib. 11. Confess. c. 4. *Furtum certe punit lex tua Domine, & lex scripta in cordibus hominum, quam ne ipsa quidem delet iniquitas. Quis enim fur equo animo furem patitur? Nec copiosus adactum inopia.*

13 Porro furiorum tam multa sunt genera (ait Catechismus Rom. p. 3. c. 8. n. 6. & 7.) ut ea dinumerare sit difficillimum; quare de his duobus, furto & rapina, dixisse sat erit, ad quæ... reliqua... referuntur. Non soli itaque illi sunt fures, qui res alienas occultè furripiunt, sed illi etiam sunt fures, qui furto sublatas res emunt, vel aliquo modo inventas, occupatas, aut ademptas retinent. At enim Augustinus l. 50. homil. 9. „ Si invenisti, & non reddidisti, rapuisti. „ Quod si rerum dominus nullâ ratione inveniri potest, illa sunt bona in usus pauperum conferenda... Eodem se alligant scelere, qui in emendis vendendisque rebus fraudes adhibent... Graviore & iniquiore in hoc furiorum genere sunt ii qui fallaces & corruptas mercas vendunt pro veris & integris; quivè pondere, mensurâ, numero & regulâ decipiunt emptores... Furtum etiam apertum est operariorum & artificum, qui totam & integram mercedem ab iis exigunt, quibus ipsi justam & debitam operam non dederunt. Nec verò distinguuntur à furibus servi dominorum, rerumque custodes infidi: quin etiam eò sunt detestabiliores (quam reliqui fures, qui clavibus excluduntur) quod furaci servo nihil domi obsignatum, aut occlusum esse potest. Furtum præterea facere videntur, qui fictis simulatisque verbis, quivè fallaci mendacitate pecuniam extorquent; quorum eò gravius est peccatum, quod furtum mendacis cumulant. Illi quoque in furtum numerantur.

Tom. II.

ro reponendi sunt, qui cum ad privatum aliquod publicumve officium conducti sunt, nullam vel parvam operam navantes, minus negligunt mercede tantum ac pretio fruuntur.

Rapina etiam patenti latet: nam qui debitam operarii mercedem non persolvunt, sunt rapaces... In hoc quoque crimine rapacitatis includuntur, qui quæ Ecclesia Praesidibus & Magistratibus debentur vectigalia, tributa, decimas, & reliqua hujus generis, non dissolvunt, vel intervertunt, & ad se transferunt. Huc etiam referuntur feneratores, in rapinis acerrimi & acerbissimi, qui miseram plebem compilant & trucidant usaris... Item rapinas faciunt nummarii Judices, qui venalia habent judicia, & pretio muneribusque delinunt, optimas tenuiorum & egenium causas everunt. Frandatores creditorum, & inficiatores debiti, quique sumpto temporis spatio ad solvendum suâ vel alienâ fide merces emunt, neque fidem liberant, damnabuntur eodem rapinarum crimine: sicut & omnes in solvendo ita morosi, ut non nisi per litem cum sumptibus creditoris cogi possint ad solvendum. Et qui prodigalitate, luxuriâ, comestationibus, ludis, luxu creditoribus decoquunt; debitaque contrahunt, cum sciant se non esse solvendo; & qui bonis cedunt in fraudem creditorum; & qui dolo à creditoribus imperant remissionem partis debitorum, fingentes se totum solvere non posse, cum reverâ possint; & Dynastæ, qui contra jus auferunt aliquid à subditis, aut etiam ab extraneis; & illi milites, vel militum Duces, qui in bello injusto prædas ex hostibus accipiunt; & rursum milites, qui etiam in bello justo, absque jussu Principis, vel Ducis, agros populantur, vel domos incendunt, vel in itinere, hyemalibusve stationibus, rusticos vel cives hostilem in modum vexant, spoliant, pecuniamque seu alia, præter id quod sibi constitutum est, extorquent; & quicumque res naufragorum diripiunt (quos anathemate percussunt varia Concilia, Romanum sub Gregorio VII. Lateranense III. sub Alexandro III. cap. 24. &c.) denique raptiores dicuntur à SS. Patribus, qui, in frugum inopia, comprimunt frumentum, faciuntque ut suâ culpâ rarior ac durior sit annona; quod etiam valet in rebus omnibus ad victum & ad vitam necessariis, ad quos illa Salomonis pertinet execratio: „ Qui abscondit frumenta, maledicetur in populo.

CAPUT II.

Quantitas requisita ad furtum mortale.

15 V Aldè difficilis est exacta determinatio istius quantitatis: quia difficillimum, imò vix aut ne vix quidem possibile est definire, quantum præcisè quantitas ad hoc ita requiratur, ut minor non sufficiat. Nec hoc solum habet locum in furtis, sed & frequenter in aliis peccatis. Quia quemadmodum Medici de multis morbis certi sunt, quod ex se lethales sint, & de multis, quod soli mortem non inferant,